

CABOTINATGE

La família teatral no ha estat mai enlloc prou avinguda. Els autors diuen mal dels còmics, els comedians parlen encara pitjor dels autors i uns i altres, en llurs respectives cledes, es lleven mútuament la pell, salvant les rituals excepcions, sense perjudici d'aparentar després una externa i superficial cordialitat. De vegades la llei de la bona criança falla i allavors és quan surten al sol els drapets de caascú. Això és humà i passa a tot arreu. A més, és possible que en totes les professions esdevingui una cosa per l'estil. Ja és sabut que en les sagristies és on es diu més mal dels capellans.

Ara bé; una cosa és l'esperit invencible i inguarible de la xafarderia, de la maledicència i de les virulències de l'amor propi en tota la gamma de les seves manifestacions i una altra cosa més greu és la dissociació, la picabaralla i l'estudiada indiferència, filles d'un malèvol esperit d'insolidaritat i de manca d'amor i d'entusiasme per l'activitat que hom ha escollit com a ofici o afició.

La família teatral catalana és de totes les institucions nostres la que dona més mal exemple i no hi ha dubte que gran part de les angúnies i malastres que sovint fan tronollar o posen en ridícul l'escena catalana, es deuen única i exclusivament a la poca dignitat artística i a la constant inhibició de que donen mostra els elements que componen el nostre teatre. Ço que allunya el públic de les sales d'espectacle, no és pas sempre el desmenjament col·lectiu pel teatre català, sinó la manca de convicció i de fervor amb què molts autors escriuen les obres, com si les fecin per força, ço que es tradueix en grisor i en banalitat aigualida, i molt més encara la labor sovint descurada i sense ànima dels actors, que sembla que treballin abstrats de les taules i de ço que representen, comptant els minuts que falten per a acabar la comèdia i com si sortissin del pas per a treure's del

davant una feina de compromís. Si a n'això afegim que la gent de teatre és, per costum, la menys assabentada de les coses que els atany i que sembla hauria d'interessar-los, no és estrany que aquesta passivitat suicida, aquest poc amor a la professió, s'encomani al públic i produeixi la fredor que havem de lamentar. Els autors es desinteressen de les estrenes de les obres del company i no més en parlen, per a dir-ne penjaments, en les penyes de teatre enfora. Els comedians, per la seva part, es preocupen només que de conreuar llurs petites vanitats i de malparlar de les febleses o dels èxits dels col·legues. No llegeixen, no estudien, no senten afany de perfeccionar-se ni d'eixamplar el limitat horitzó de llurs coneixements. Els falta l'imperatiu de la feina ben feta i de la professió en tenen només que un concepte decoratiu d'exhibició o bé la consideren únicament sots un punt de vista de materialitat, sense inquietuds espirituals ni abandaments idealistes. Es clar que hi han excepcions; però aquestes destaquen inútilment, sense eficàcia, d'un conjunt d'autòmats des-pintats, lassos, que es mouen penosament amb l'ajut d'uns cordills fluixos.

No és aquest el panorama que ha d'oferir el teatre català i hem de canviar-lo radicalment, fent si convé un va-i-tot de prestigis de purpurina i d'interessos creats a l'escalf de l'anar fent i que no tenen altra finalitat ni aspiració que el modest ustefruit de la sopa boba.

El públic de teatre català, que és nombrosíssim i que, en definitiva, és l'únic que estima de debò i desinteressadament la nostra escena nacional, puix paga, aguanta pacient moltes coses, en tolera benvolent d'altres i quan no pot més deserta del teatre, sense queixar-se, té dret a què l'art dramàtic de Catalunya estigui a l'alçària que correspon a la seva tradició i a ço que exigeix la dignitat de la nostra pàtria i cal que entre tots fem els esforços i si convé, els sacrificis necessaris per a que d'ací endavant la sort i continuïtat del nostre teatre no estiguin sotmeses a l'arbitri, a l'enemistat, a la indiferència barroera dels qui del teatre viuen.

Si el Govern de Catalunya es decideix, com sembla, a endegar en ço possible les dificultats que priven que el nostre teatre, en tant que institució vinculada amb l'obra del renaixement artístic i literari de Catalunya, rendeixi els serveis de cultura i d'utilitat pública que cal esperar-ne, serà precis tenir en compte, molt en compte, els elements i factors que actualment juguen a desfer i espatllar el nostre teatre o a fer-lo morir d'aborriment i de tristesa. Això, d'una part. Per altra banda, cal estimular, fomentar, perfeccionar, el teatre « amateur », tan blasmat fins ara, però en el qual hi veiem la redempció futura de l'art escènic de Catalunya. No pretenem que els professionals desapareixen ni que els manqui la consideració i els mitjans que els són deguts. El professionalisme serà en el teatre un element motor i indispensable. Però l'« amateurisme », tant en esports, com en música, com en el teatre, pot i deu ésser un instrument d'estímul i de perfecció i ha d'esdevenir forçosament, com ho és ja en alguns aspectes, el generador de manifestacions idealistes i de vocacions artístiques.

Els actors professionals, molts professionals, amatents solament a la materialitat de l'ofici, es planyen de la competència que diuen eis fan les representacions dels elencs d'aficionats i es disposen a donar la batalla, per mitjà

dels sindicats i Comitès paritaris al teatre « amateur ». De les causes que justifiquen la creixença i expansió de l'« amateurisme », que alhora que es perfecciona guanya cada dia més l'adhesió del públic, no més en veuen la materialitat de la guixeta i dels sous dels actors, ignorant que el fenòmen o el moviment que s'experimenta té arrels més fondes i possibilitats irresistibles. La cosa ve de lluny. Recordem com si fos ara que quan va començar a actuar públicament el « Teatre Intim », fundat i dirigit per l'Adrià Gual, tingué que vèncer l'hostilitat del professionalisme. Es molt possible que algun dia el professional chorista es llanci damunt de l'« amateur » orfeonista i si, com ara, no hi ha cap chor de teatre que pugui enfrontar-se, artísticament parlant, amb l'orfeó més modest, tenim la convicció de què no trigarem gaire a que els nuclis de teatre « amateur » ofereixen uns conjunts (entengui's que parlem de conjunts que és ço que compta en la realització escènica, no pas de « divos » ni « estels ») que cap companyia professional podrà igualar. A menys que no s'ens obligui « manu militari » a presenciar per força, execucions detestables, fetes d'esma i tal com raja, amb la preuada i indispensable col·laboració de l'apuntador, Esperit Sant i oracle dels sacerdots de Talía.

LES DISSIDENCIES

V I ULTIM

Malgrat la distància manifesta que separava a Soler i a Guimerà, enfondida per haver intensificat « La Renaixença » l'oposició al Romea, assistí el primer a un àpat ofert pel mes de desembre de 1891 a Guimerà en celebració de l'èxit assolit per « Mar i Cel » al « Español », de Madrid. A l'hora dels brindis fou Soler el segón comensal que parlà. De creure a « La Renaixença », ho feu amb ver entusiasme i amb el cor a la mà, com vulgarment sol dir-se. Guimerà correspongué a la finesa amb una salutació cordial a Soler, en la persona del qual digué veure-hi representats tots els autors catalans.

De fet, però, no arribaren els dos autors a una concòrdia vertadera. Després del compliment anotat s'inferiren encara Soler i Guimerà qualche molèstia que saberen suportar en silenci. Tot amb tot, en constituir-se a l'any 1896 la comissió encarregada d'alçar el monu-

ment a Soler, fou Guimerà inclòs en la mateixa. Ja és sabut com llevat dels casos en que el seu interès entrava en joc, era Guimerà sensible a totes les sol·licitacions i extremadament fàcil de portar. Així pogué figurar a l'any 1911 com a president honorari del Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans, de la fundació i de l'actuació del qual es desentengué en absolut des de el primer moment. Així pogué també en 1921 formar part del Jurat que fallà el concurs d'avantprojectes d'edifici per a Teatre de la Ciutat, idea que no l'hi inspirava cap mena de simpatia. Així deixà el nom per a avalar propòsits i iniciatives que no l'afectaven poc ni molt.

La campanya menada pels autors aplegats al Novetats abarcà dues temporades. Després de la primera es reintegraren al Romea la major part dels actors que n'havien sortit un anys abans. Dissortadament per a l'escena ca-

talana no pogué Fontova ésser de la colla. Dic malhauradament per a l'escena catalana, car havia ja assolit l'artista l'alçària que convé al geni per a perpetuar el nom.

A l'any 1893, i amb ocasió de l'estrena d'«Or», repregué «La Reinaxença» el to aspre i malvolent que havia emprat tantes vegades per a parlar del Romea i de les obres de Soler. Digué en aquella ocasió que tal s'havien posat les coses al vell teatre, que ja ni el públic que es passà al mateix, en desaparèixer l'Odeon, gosava d'anar-hi. Autor i obra foren posats en l'article com un veritable drap brut. La diatriba, signada F. A., determinà un nou rompiment entre l'empresa i el diari, que en donar compte de l'ofensa experimentada per la primera hi afegí que no s'avenia a ésser còmplice d'un engany; que no volia estampar paraules que molts cops són una tergiversació de la veritat, i que l'únic remordiment que li quedava era d'haver trigat a dir ço que lleialment creia de Soler i el seu teatre. Passats vint-i-cinc anys de l'episodi, en ocasió de venir-li a tomb, confessà Agulló, autor de l'escomesa, el greu que li sabia d'haver contribuït com a periodista a enfondir una escissió inútil pels interessos de l'art i la literatura catalanes; escissió — afegí — que no assolí cap dels objectius que la motivaren. Amb referència a la col·laboració aportada per ell a les campanyes que m'ocupen, digué Agulló:

«Les temporades del Novetats varen acabar-se; el Romea va seguir, per bé que ferit mortalment. Potser ve d'aquella escissió la crisi del Teatre Català. Varem desfer una organització sense saber-ne bastir un altra de prou forta. I això, quan un té anys i experiència, ho troba sempre un gran pecat.»

Frederic Soler finà a l'estiu de 1895. «La Renaixença» aprofità el succés per a cobrir d'elogis al difunt, els mèrits del qual afirmà ésser indiscutibles. Digué:

«Se'ns presenten a la imaginació aquells primers anys del Teatre Català en que la musa joganera i frescal, espontània i xamosa de «Serafi Pitarra» conquistava l'amor del poble a la literatura catalana, i poc després venia el desdeny amb que l'havien rebuda a sa aparició les classes acomodades, quals cotxes ocupaven en llarga filera bona part del carrer de l'Hospital en les nits d'estrena. L'autor de les gatades, en alguna de les quals hi campejen un humorisme inimitable i un enginy digne de tota ponderació, provava amb «Les joies de la Roser», «O rei o res» i amb «Les eures del mas», que el català era apte per a encarnar-hi les més altes concepcions dramàtiques i que a mans d'un dramaturg de talent com Frederic Soler servia per a expressar tant

els matisos més delicats del sentiment com les violentes vibracions de la passió més exaltada.

... ..
«Frederic Soler ha estat un model de laboriositat i de fecunditat. Des de la fundació del Teatre Català no ha passat temporada sense que s'estrenessin una o més obres seves. I a desgrat de tanta producció ha conservat bo i sempre la qualitat, quan no feu obres com «La dida», que mai envelliràn, posant en evidència el seu mestratge fins en les mateixes errades.

... ..
«Desgraciadament l'illustre fundador del Teatre Català ha baixat a la tomba jove encara, encara vigorós d'imaginació, ric de plans i delitós per a arrostrar amb coratge el cansanci de la producció. La seva mort és una desgracia irreparable per a Catalunya, que ha perdut en ell un dels seus fills ms preclars. Plorem la seva pèrdua els qui, ultra perdre un amic, hem perdut en ell un mestre i un company de lluita incomparable. I ja que el seu nom és impossible que siga oblidat per l'actual generació que tant l'ha aplaudit, procurem que sigui gravat dignament on serveixi de memòria a les futures generacions, a les quals deixa la rica herència de les seves obres».

L'article, ultra d'anar sense signatura, aparegué en una secció del diari, dita «Crònica de la Ciutat», que volia dir noticiari, o cosa per l'estil. Aquesta circumstància, però, no li lleva mèrit. Cal saber que des de la seva fundació com a Revista, i per bé que semb'i impossible, fou «La Renaixença» una publicació poc menys que aliena a la vida teatral; que donà, a més, les notes relatives a les coses del teatre català amb comptagotes. Fragmentàries i imprecises. En morir Francisca Soler, passaportà a la gran actriu amb unes línies de compliment. El traspàs de la Mirambell li suggerí una gasetilla de cinquanta paraules. Per a honorar a Fontova, el comediant que per a mortificar a Soler enlairà un dia fins als núvols, inserí un article modestíssim signat per Bonaventura Bassegoda, que en feia, els fa encara i siga per molts anys, de mil·lors sobre matèries diverses. A la mort de Piquet publicà «La Renaixença» un solt sense suc ni bruc. I un altre de més anodí per a innovar el traspàs de Tutau, del qual digué que «feia anys que es dedicava a la interpretació del teatre català». Pobre Tutau! Val a dir que sobrevingué la mort de Tutau en plena febre de les estrenes de Guimerà a Madrid, ço que és tant com dir que al moment pitjor per a pensar amb els còmics catalans. Més ençà, a l'any 1902, instava «La Renaixença» a Borràs que se n'anés del Romea.

La funció inaugural de la temporada de 1895-96 fou dedicada per l'empresa del Romea a la memòria de Soler, el bust del qual es coronà a presència de les autoritats. Es lle-

giren poesies en llaor del dramaturg difunt. Entre elles, una de Guimerà i una de Riera i Bertran, promotors i vertaders factòtums de les dissidències que tan llargament m'han fet escriure. Dintre d'aquesta temporada es reincorporà Guimerà al Romea, amb «La festa del blat».

Després de les escissions promogudes al voltant de la figura de Guimerà, en sobrevingueren d'altres que no esmento, com no he parlat de les que precediren a l'Associació d'Autors Catalans». Les històries acabades de contar i les que silenci, serveixen totes plegades par a demostrar fins a quin punt em sobra la raó en dir que les campanyes menades en contra de l'empresa del Romea, han respost les més de les vegades a l'interès particular dels autors, ço que no és pas dir a l'interès del teatre català.

Campanyes, les més, fracassades, quelques d'elles dintre del primer any. Basti dir que el més ferm i el més meritíssim de tots els competidors, Salvador Mir, empresari del Nove-tats des de 1890 a 1895, acabà passant-se a l'empresa del Romea, teatre bescantat i combatut fins a l'extrem; estimat, però, de quants tenim l'entusiasme i la voluntat posats en l'escena catalana; teatre, en fi, del que hem estat tots a dir-ne mal; al que no entrem, però, sense una punta d'emoció.

JOSEP ARTIS.

El Jurat del Premi "Ignasi Iglésias" tindrà avui la darrera sessió.

El Jurat que ha d'atorgar el «Premi Ignasi Iglésias» es reunirà avui, dissabte, en una de les dependències de l'«Ateneu Barcelonés». En aquesta sessió, que serà la definitiva, es designarà l'obra creditora de la distinció. L'acord del Jurat serà mantingut secret fins al dimecres, dia 30, en que els components d'aquell, aplegats al Palau de la Generalitat, faràn pública la seva decissió.

ROSALIA ROVIRA

Són a milers els qui cada dia escolten la veu clara i pastosa de la locutora de la «Radio Associació» i ignoren que es tracta de Rosalia Rovira, la dilecta actriu qual retrat ens complavem avui en publicar.

Nasqué a Gràcia i de petita sentí ja una gran vocació pel teatre i a col·legi representà diverses obretes.

Quan tenia quinze anys ingressà a l'«Escola Catalana d'Art Dramàtic», avui «Institut del Teatre», que dirigeix Adrià Gual, on hi feu els tres cursos, havent pres part, d'una manera excellent i destacada, en mantes representacions selectes donades per dita institució.

En la primera temporada de teatre català que feu l'empresa Fàbregas i Recasens al «Romea», el primer actor de la companyia, Enric Giménez, va fer ingressar a la mateixa a Rosalia Rovira, la que debutà amb l'obra de Pin i Soler, «La senyora Baronesa o nau sense timó».

En el «Romea» hi feu la Rovira tota la primera temporada, interpretant amb justesa i bon gust el paper de dama jove.

Després passà al Teatre Espanyol, amb motiu de l'estrena de «Montmartre», ingressant en la companyia de Maria Vila.

També Josep Pous i Pagès, en formar la companyia a base d'Elvira Fremont, escripturà a Rosalia Rovira. Aquesta feu el debut amb la « Remei », de l'obra « Rei i senyor », de l'esmentat autor.

Ha treballat a més, en la companyia Giménez-Nicolau, representant la « Berta », de « La dama enamorada », de Puig i Ferrater; al Teatre Apolo, on estrenà « Flors de guillotina » i al Teatre Victòria, amb « Ciutadella ».

Ara fa sis anys que actua amb èxit singular a l'« Orfeó Gracienc », en la companyia que dirigeix Enric Giménez. Darrerament, amb « L'Hostal de la Glòria », de Josep M.ª de Sagarra, ha assolit un èxit ben remarcable.

Rosalia Rovira: un nom i una actuació a retenir.

CUA DE GALL

El silenci fet al voltant de l'episodi llastimós que ha motivat que Carles Soldevila retirés una obra seva entregada a la direcció del Romea, denota a les clares l'estretor de la nostra vida teatral. De no ésser la protesta publicades per nosaltres hauria romàs l'incident en el secret, malgrat ésser el mateix del domini de qualques crítics i periodistes. Suposem per un instant que la cosa esdevé a París i que és una actriu de nota—Vera Sergine, Marta Pierat, Marcelle Robine—, la que, pretextant aquell o l'altre motiu, es nega a interpretar a Berstein, a Boudinet o a Pagnol. El fet, convertit poc menys que en esdeveniment nacional, donaria peu a nombrosos reportatges. Autors i comedians i empresaris fornirien durant una colla de dies matèria abundosa als periodistes, que encertarien a apassionar al públic en un afer que per pobresa d'esperit ha de passar ací com un succés vulgar. Aquest horror al « tapage » aquesta inhabilitat per a espremer els assumptes, la por, sobre tot, a comprometre'ns, van en perjudici del teatre i de quants tenim posada en ell la confiança. La indiferència amb que ha estat acollit el gest de Carles Soldevila ens aferma en la idea de què els fums renovadors, la pruïja d'infondre a l'escena catalana un caient enropeu, es queden en les quatre pessetes que puguin treure's d'una traducció.

□ □ □

Entre els diputats que han estat elegits per a formar part del Parlament de Catalunya, hi figuren personalitats destacades en la defensa del Teatre Català, talment com Ventura Gassol, Joan Puig i Ferrater, Lluís Durán

i Ventosa, Miquel Guinart, Pere Coromines, Ferran Valls i Taberner... i algunes mes que estem certs treballaran i influiran en el moment oportú per a assegurar a la nostra escena nacional la prosperitat, permanència i difusió que en tots els pobles cultes és preocupació constant i indiscutible dels poders públics a profit de la més popular de les arts.

En canvi, ha anat a l'aigua cert candidat d'un determinat partit que no fa gaire va pasar el vet, en nom d'un « Centro regional » que presidia, que en un teatre propietat de dita entitat s'hi fes campanya teatral catalana, pel fet d'ésser catalana.

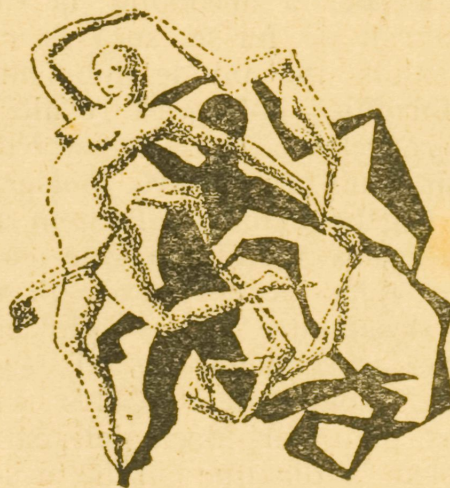
Fem punt, perquè si ens estiressin la llengua, diríem que el teatre esmentat és el « Goya » i posats a desenmascarar tapa-bruts tindriem bugada per dies. El poble, però, ha fet justícia.

□ □ □

Sense que volguem ficar-nos en la « vida privada » de ningú, encara que es tracti de personalitats que tenen una vida pública prou coneguda i admirada, podem dir que Josep M.ª de Sagarra i Josep M.ª Planas estan a punt de lliurar, si no ho han fet encara, un « vodevil sonor » a l'empresa del Teatre Espanyol. El mestre Demon acaba d'enllestir la música necessària.

Sagarra i Planas tenen pensat d'abstenir-se de signar la nova producció, amb llurs veritables noms. És la manera més encertada de que no ho sàpiga ningú.

Per la nostra part, preguem als llegidors de « TEATRE CATALA » que no ho facin córrer.

L'EMPRESARI DEL NOVETATS PARLA DEL MOMENT ACTUAL DEL TEATRE CATALA

Després de saludar a Josep Canals li fem retret d'haver desertat el lloc d'honor i de compromís que s'assignà voluntàriament anys enrera. Canals protesta enèrgicament de l'acusació, car diu ésser el seu divorci de l'escena catalana, circumstancial només.

—Deixem que l'ambient es clarifiqui; que es faci el poble a les noves fórmules polítiques; que assoleixi l'Estatut la puixança i l'estabilitat que tots li hem de procurar. Aquests darrers anys — segueix dient Canals —, s'ha infós al teatre català un abast revolucionari. La gent, necessitada d'una vàlvula d'expansió, ha anat a veure les nostres comèdies amb el daler que darrerament ha assistit als mitings, amb la fruïció amb que llegí els diaris tantost aconseguiren de rentar-se de la taca oprobiosa de la censura. Les circumstàncies feren del teatre català el mitjà més a propòsit per a palesar, ultra la disconformitat amb el règim, la repugnància fondíssima que la Dictadura ens inspirava. El dret que finalment ens ha estat reconegut de parlar de ço que ens acomodi amb el to que ens plagui, ha perjudicat al teatre, al llibre i àdhuc a la mateixa premsa, car també la lliure emissió del pensament comença a deixar d'ésser una novetat. No és solament el teatre el que sofreix les conseqüències del present estat de coses. Altres fundacions de caràcter artístic i patriòtic, per bé que no tan velles com el teatre català no menys gloriores, es ressenten així mateix de l'actual deixondiment de l'esperit polític nacional. Pensem que les convulsions polítiques per les quals Catalunya ha passat, elevaren al màxim les nostres aptituds protestatàries. Una de les coses que per a arrodonir la Constitució catalana hauran de fer-se, serà la reeducació de les multituds. Per tal de que l'adaptació a les noves fórmules polítiques resulti completa, caldrà reprendre aquelles activitats d'ordre cultural que per creure, potser, que no eren d'una urgència immediata hem abandonat sempre amb més facilitat i que cap govern mitjanament zelós de les seves prerrogatives pot ni deure desatendre. En establir el nou ordre de coses, en ordenar aquells serveis que són com la fesomia dels pobles, s'haurà de parlar si us plau per força del teatre català, del qual torno a dir que no he desertat i al què han anat sempre les meves preferències.

Preguntem a Canals si hi ha possibilitat de recuperar el Novetats per a l'escena catalana.

—Aquest detall no té importància, diu. Arri-

bat el moment de restituir-me a la palestra, el local serà el de menys. Suposem que per fas o per nefes no pogués disposar del Novetats. Qui pot privar-me d'instalar el teatre català en una sala més adient i tot que la del Novetats? Precisament, vaig iniciar temps enrera les gestions necessàries per a arrendar un teatre de condicions millors i de capacitat més a posta per a el vers, que el Novetats. Arribada l'hora d'actuar no mancarà local. Ho asseguro.

—Fou dit en hora oportuna que d'haver-se realitzat enguany la temporada catalana, hauria sofert l'elenc del Novetats reformes de consideració.

—De no interrompre la campanya era el meu propòsit renovar la companyia, extrem que em semblava d'una necessitat gairebé absoluta. La il·lusió de vivificar el conjunt em feu pensar en reincorporar al mateix a certs factors allunyats fa temps de nosaltres. A aquest fi vaig explorar l'ànim de quelques actrius i actors, actualment afectes al teatre castellà. Malgrat la discreció rigorosa amb que vaig comportar-me s'hagué esment del meu propòsit, interpretat per algú en sentit baix i groller. Un periodista, autor dramàtic de la mena dels que no aconseguen d'estrenar, escrigué que responia el meu plan al desig de percebre unes hipotètiques pessetes de la Generalitat, concepte que em molestà enormement. He de dir que no m'ha passat mai pel cap de comptar amb altres ingressos que els normals?

—D'haver fet teatre català, l'elenc, doncs, s'hauria ofert canviat del tot?

—En part, només. Opino que entre les causes que ajuden al cansament del públic s'hi compta la de veure sempre les mateixes formacions. L'ideal seria que les companyies poguessin absentar-se periòdicament de Barcelona. Que poguessin romanre uns mesos apartades de la capital. Que en tornar als escenaris titulars impliquessin una novetat relativa, al menys. El fet de que un any darrera l'altre, per espai de set o vuit mesos, s'actui a diari davant d'un mateix auditori, amanaera als artistes i embafa al públic. Consti que aquesta opinió meva, purament subjectiva, no atany al major o menor mèrit dels actors, que no tenen res a veure amb ço que dic.

—Va mormolejar-se que a les acaballes de la temporada la disciplina de teló endins arribà a bransolejar. Que al desistiment de fer teatre català hi contribuïren quelques topaments entre la direcció i alguna de les parts del quadro. Es parlà, per exemple, de la senyora Fornés...

—No he tingut amb la companyia altres relacions que les indispensables per a arribar a la consecució d'una finalitat comuna. Els esclats

Josep Canals

(Caricatura de Passarell)

de l'amor propi, les picabaralles filles d'esdeveniments aliens a l'acompliment de l'obligació artística, les mires particulars, són altres tants imponderables congènits amb el teatre i amb els quals han de comptar necessàriament els empresaris. Jo he procurat sempre de resoldre els conflictes de caire personal, amb aquella habilitat i aquell esperit conciliador que convenen a un medi tan complicat i vidriós com ho és el món del teatre.

—Així, ço que es digué sobre disgustos i desavinences...

—Pura xerrameca.

—El parer sobre el moment actual del teatre català?

—L'hora actual del teatre català em sembla ésser la mateixa de vuit, deu, o dotze anys enrera. Penso que tots els teatres del món han passat per tongades pròsperes i adverses. Insisteixo que ço que té vertadera importància és conèixer com reaccionarà el públic després dels grans esdeveniments polítics que ara com ara monopolitzen la seva atenció.

—Relativament a la qualitat i quantitat de la producció...

—Voldria no haver de parlar sobre aquest particular.

—Ni amb caràcter confidencial?

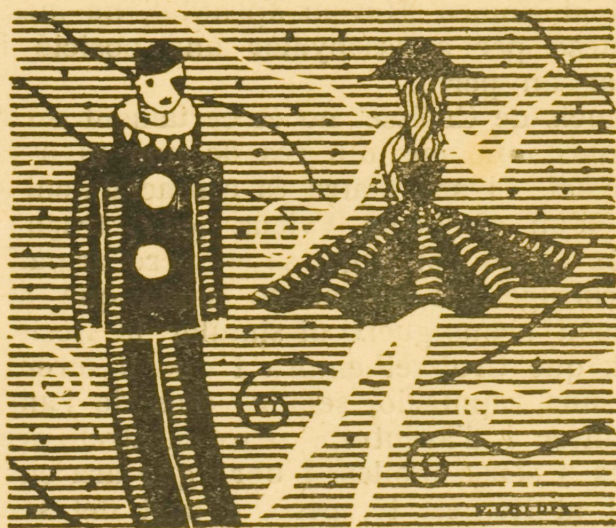
—Amb tota reserva i comptant que no sortirà la cosa d'entre nosaltres, diré que ço que a casa nostra fluixreja, principalment, és l'au-

tor. Crec que setem mancats d'autors. No vull pas significar d'autors genials, capaços d'oferir a l'admiració del món obres modèliques que assenyalin una època i que en els teatres d'altres pobles més preparats i d'una executòria literària i teatral més alta que la nostra es donen solament de tard en tard. No. Els autors que entenc que manquen són els que caldrien per a assegurar a la nostra escena una producció simplement bona o agradable. Obres que ultra la qualitat literària oferissin la de plaure. A part d'els que la mort ens ha llevat, són els autors dels quals hom pot refiar-se els mateixos, si fa o no fa, que hi havia en arribar jo al teatre català. Consti que he posat un afany extraordinari en el descobriment de nous valors. Les aportacions, però, han estat nulles. Això em fa ésser pessimista en quant als mèrits dels novells i del inèdits, moltes de les obres dels quals he llegit amb la major voluntat del món. Les hores esmerçades en l'examen de drames i comèdies d'autors novençans o desconeguts, que han estat moltes, les donaria per ben emprades si al cap de deu o dotze anys de cremar-me les celles hagués pogut afegir tres o quatre noms a la llista de signatures conegudes. Aquest sí que és un problema, i no petit. No veig manera de corregir la falla de la producció de casa com no sigui tirant mà de les traduccions.

**

Cabia oposar als punts de vista sustentats per Josep Canals mantes objeccions. Preferrim, amb tot, abstenir-nos. Ni és Canals home que estigui per brocs, ni teniem nosaltres perquè enredar-nos en una discussió el resultat de la qual era previst d'una hora lluny. Sabut ço que volíem, donàrem la conversa per finida. Que el llegidor prengui de la mateixa ço que li sembli.

P. BARNILS HUMET.

L'ACTUALITAT TEATRAL CATALANA

TEATRE CATALA ROMEA.- 18 Novembre.- Estrena de "UNA DONA i DUES VIDES", aventura en tres actes de Francis de Croisset, traducció catalana de Melcior Font.

No som, en principi, enemics de les traduccions. Creiem que introduïdes amb mesura i selecció, poden exercir una beneficiosa influència en la producció autòctona, en la labor dels artistes, i en el gust del públic. A més, un cordial i generós esperit de solidaritat universal, ens ha d'empnyer a conèixer els valors positius, les noves corrents i el darrer crit del teatre modern de tot arreu. Exposit aquest criteri, havem de distingir entre traduccions i traduccions. La introducció d'obres traduïdes en els teatres catalans, no respon pas sempre a l'avidesa d'airejar l'ambient i de renovar els gastats recursos teatrals amb l'aportació espaciada i intermitent de les produccions estrangeres que poden ésser per a nosaltres un alligonament, un model, o un reactiu. Molt sovint es fan traduccions per a cobrir la pròpia penúria o indigència i devegades, en tenim exemples de molts anys ençà, per a omplir el buit que circumstancialment han deixat les eternes picaresques entre els elements que componen el teatre i que probablement no s'acabaran mai mentre hi hagi món i escenaris. Quan aquests factors no juguen, es dona el cas de que es tradueixen les obres sots una finalitat absolutament comercial, no pas per un objectiu artístic, ço que explica que vinguin a nosaltres obres estrangeres d'espetic, però d'un valor nul o mediocre i en canvi ens resten desconegudes les produccions de mèrit que triomfen en les escenes d'Europa i d'Amèrica.

Ens apremem a declarar que cap dels comentaris que acabem d'escriure vol referir-se ni de prop ni de lluny a la traducció que ens han donat al Romea. Havem aprofitat, no més, l'avinentesa per a assenyalar una posició i remarcar un perill.

Francis de Croisset no és certament un revolucionari i no ens diu res de nou ni a França ni ací. El seu teatre és essencialment efectista, d'un efectisme «vieux jeu», traçut, habilitós — no pot negar-se — però armat amb un trucatge tan passat de moda que ni tan solament aconsegueix dissimular la ficció. Els estres que Croisset empra i que li feren guanyar una reputació, sempre dins de l'ambient folletinesc i d'aventura, se'ns mostren ara rovellats, i sense molles. L'obra que ara ens han donat al Romea, té, però, a part del seu bagatge tronat i estantís, un mèrit, millor dit,

una qualitat no negligible encara que sigui aliena a la concepció literària i a l'estructura escènica. «Il était une fois...», és una obra de lluïment per a una bona actriu i no ens estranyaria que fos escrita precisament pensant amb una artista determinada. En aquest sentit, l'autor i fins l'obra resten a darrer terme per a fer ressaltar la labor de l'interpret i pot catalogar-se en aquella munió de produccions en les què l'art potser no hi guanyava res, però el comediant triomfava amb tot l'esclat, com per exemple, «La mort civil», «Papà Lebonnard», «La carcajada», etc., etc.

L'entremaliadura de Croisset consisteix principalment en presentar-nos una dona lletja en la primera part de l'obra, la qual esdevé després formosa no pas per art de bruixeria, sinó mercès al bisturí d'un cirurgià intel·ligent. Quin reclam més formidable per a un «Institut de Beauté»! No hi ha cap actriu, sobretot si és bella, que resisteixi a la temptació de sotmetre's a una lletjor circumstancial sabent que ha de triomfar la seva bellesa efectiva, realçada

Maria Vila
en «Elena Maria»

Maria Vila

en «Miss Mary»

encara més pel contrast. Croisset especula molt bé sobre aquest fet psicològic, podriem dir-ne de teló enfora. L'autor estava cert de què si hagués presentat una figura abominablement lletja en tota l'obra, sense redempció ni possibilitat d'adobs, encara que el defecte físic fos compensat per una bellesa angèlica d'ànima, no hauria trobat cap actriu que hagués volgut interpretar el personatge. Ni les formoses... ni les lletges.

Hi ha, però, en el drama íntim de la dona que se sent perversa perquè es veu aborrida i despreciada per la seva lletgesa repugnant i que canvia de vida i de conformació moral en ésser embellida, matèria per a compondre una obra menys artificiosa i inversemblable que la que ha escrit Francis de Croisset. I és que acostumat a manipular efectismes de melodrama i de novella per entregues, no ha volgut desistir-se'n en urdir la trama de l'obra. Es clar que el fet d'adjectivar-la d'aventura, lleva d'antuvi tot dret a la crítica de la versemblança i de la successió més o menys regular i ordenada dels episodis. No creiem que l'autor vulgui sostenir la tesi que podria derivar-se de l'obra de què la lletjor física implica la roïndat d'ànima i que, al contrari, bellesa de cos val tant com a bondat, puix a més de que es podrien presentar casos contraris, amb lo qual es demostraria que una tesi basada en aquest sentit no s'aguanta en un sentit ni en altre, tornariem a posar en discussió ço que s'en-

ten per bellesa en l'aspecte artístic, lo qual ha estat ja escatit i superat a bastament.

No ens resta més que dir que en l'obra hi ha situacions felices i escenes molt ben construïdes, sobretot si se les considera isoladament, no pas en totalitat ni en conjunt. El diàleg, a més, és viu i animat, com cal a un home coneixedor de l'ofici.

En quant a la interpretació, cal anotar en primer lloc a Maria Vila, per a la qual es feia la festa. La notable actriu posà en joc totes les seves qualitats, que són moltes i sabé donar al personatge tota l'emoció i la intensitat necessàries per a que adquirís el degut relleu. El contrast de la repellent «Elena Maria», de la primera part, i de la bella «Miss Mary Sterling», reformada físicament i moralment, de la segona part de l'obra, trobà en Maria Vila una expressió mestrívola, amb varietat de matisos. Tots els elogis que en aquest aspecte es facin de la interpretació donada per l'eminent actriu al desdoblament del personatge, són merescudíssims.

Pius Daví va produir-se amb la sobrietat adequada i els actors Gimbernat, Amorós, Giménez Sales, Vinyes i Ventayols, com també les actrius Alonso, Gay, Pujol, Ribes i Rouger, contribuïren a donar una excellent interpretació de l'obra, fent els possibles, i això cal agrair-los de no recarregar les situacions ja prou truculentes de la producció de Croisset. Cal fer esment especial del treball de la nena Ferràndiz, molt just i feliç.

La traducció correcta i, sobretot, honrada, puix no creiem que Francis de Croisset pogués trobar-hi una paraula més ni menys de les que ell va posar a l'obra i si n'hi ha alguna que en llengua catalana no correspongui prou bé a la escrita en francès, es deu, segurament, a les presses de la traducció i a la desconiència de l'«argot».

RAFAEL GALCERAN.

L'ESTRENA D'AVUI AL "CENTRE DE DEPENDENTS"

JAUME ROSQUELLES

Retrat epigramàtic

Endolat i amb el seu somriure d'àcida melangia, sembla un seminarista amb mitja fe.

Camina amb el nas en l'aire, el cap inquiet, l'esguard enaigat de miopia, bo i arrançant-se els punys i com si sempre portés jaqué.

I és tant ordenat que fins escriu els versos amb falsilla.

Anirà al Cel de dret, sota un xàfec d'englantines i violes.

TOMAS ROIG I LLOP.

Jaume Rosquelles i Alessan, autor de l'obra «Encegament», que aquesta nit s'estrena al «Centre Autonomista de Dependents», és conegut com a poeta exquisit i delicat, d'una gran probitat literària aparellada amb una perfecta honestat personal, i alhora com un home de múltiples i insospitades energies que dissimula discretament amb un aire de candorositat

i senzillesa. No més cal dir, com exemple, que Rosquelles és un dels animadors més fervents i actius de l'emissora catalana «Radio Associació», que presideix amb innegable encert.

En canvi, Jaume Rosquelles pot dir-se que és una valor inèdit en el teatre, malgrat l'entusiasme i afecte que sent per aquesta manifestació artística. L'obra que avui estrena és la segona que dona al públic — la primera, si no anem equivocats fou «Neguit de la sang», representada fa uns quants anys al Novetats. Desitjem que l'èxit l'acompanyi i que l'animi a dedicar al conreu de la literatura dramàtica, gran part de les seves activitats.

No és gaire fàcil poder parlar deu minuts seguits amb l'amic Rosquelles, puix una infinitat d'assumptes el reclamen i li fan curt el dia; però hem pogut destorbar-lo i fer-li les preguntes de ritual que adrecem als nostres autors a mesura que estrenen i que ha contestat amb la seva afabilitat acostumada.

—Què en penseu de la situació actual del teatre català?

—Es fa difícil contestar aquesta pregunta. En els moments històrics que vivim és vergonyós que el teatre català a Catalunya passi la crisi que tots hem de confessar travessa. La política ha ofegat totes les manifestacions patriòtiques més pures i així ens trobem amb la imprescindible necessitat de començar la nostra tasca catalanitzant el nostre propi poble. Adhuc aquells que es diuen catalanistes.

D'autors jo crec que si no n'hi ha gaires, en sortirien tot seguit i d'actors no cal parlar-ne. Basta mirar les companyies castellanes d'arreu, nodrides de cognoms nostrats. Però, el públic nostre que s'embadaleix amb qualsevol obra cursi madrilenya, es torna exigent i tancat davant l'obra d'un autor de casa. No crec que aquests ho facin ni pitjor ni millor que els d'Ebre enllà. De tot hi ha a la vinya del Senyor...

—Creieu amb una renovació de la nostra escena?

—S'ha parlat molt de renovació, però contestant-vos sincerament no la veig per enlloc. Els espectadors han erigit uns ídols i aquests ídols

a casa nostra i en les del veí veig que segueixen les mateixes petjades dels seus antecessors. Exemples? Sagarra, Soldevila, Marquina, Benavente, etc.

—El Poder públic de Catalunya, podria fer quelcom?

—El nostre Govern de Catalunya ha de preocupar-se d'aquest afer, indubtablement. Com? Ara ha començat instituint un premi, el que duu el nom del plorat Ignasi Iglésias. Entenc que és un bon començament. Podria emprendre la tasca d'unes sessions d'art, en local a propòsit i lluny de tot esperit comercial. Podria, també, formar una companyia amb la selecció dels millors elements dels nostres elencs d'aficionats, alguns força destacats. Podria desplaçar aquesta companyia per les ciutats i viles de Catalunya que seran capitalitats de comarques, a l'objecte que puguin conèixer les obres que escollís o premiés la Generalitat, i les fes interessar per aquest aspecte

ELS NOSTRES AUTORS VISTOS PER DANIEL MASGOUMIERY

Jaume Rosquelles

de la nostra cultura. Es a dir, jo crec que amb seny i bona voluntat el Govern de Catalunya pot acomplir una tasca profitosa pel nostre Teatre.

—Què ens dieu de l'obra que avui donéu a conèixer al públic?

Aquesta obra meua que va a estrenar-se al « Centre de Dependents », fou escrita entre els anys 1925-1926 i és la segona, cronològicament, pensada, escenificada i estrenada. Acabada poc després de l'estrena de la meua primera obra al Novetats, vaig entregar-la tot seguit al senyor Canals. Va estar a aquella santa casa tres o quatre anys, fins que veient que no s'estrenava, vaig retirar-la bo i deixant-n'hi dues altres, que tampoc no han estat estrenades i que van ésser-me retornades en plegar el senyor Canals de fer teatre català.

De la meua obra poc dec dir. Sempre he escrit honradament, sense pensar d'antuvi ni amb el públic ni amb la crítica. Embasto un argument, m'hi identifico i aleshores em llenço a escriure el poema, amb tot l'entusiasme possible. El meu lema en el teatre, com en la poesia lírica, és i ha estat sempre: Sinceritat.

TEATRE PARTHENON

«Olimpia», comèdia de F. Molnar, traducció catalana de Rafael Riba i Llorenç Rodelles, estrenada el dia 20 de novembre.

Es descorre la cortina i ens trobem en un elegant saio de balneari aristocràtic, freqüentat per les més altes personalitats de l'imperi austriac. Després d'unes escenes fortament insidioses entre la marquesa Eugènia, la comtessa Lina i el comte Albert, nom pondera les dots de cavalleritat i simpatia que avaloren al capità Kovac, sempre interessant, particularment per la marquesa. Aquest capità s'ha desvetllat en el cor de la princesa Olimpia una flama amorosa, que ella abandona silenciosament fins que la seva mare, la marquesa Eugènia, li obliga a apagar-la, tenint en compte la diferència de categoria que els separa. Olimpia obeeix aquest manament, no sense mostrar-se contrariada i disgustada intimament.

En tot això, la policia, seguint confidències rebudes de què en dit balneari s'hi hostatja un famós estafador i espia, vestit d'hússar, el qual, per a la consecució dels seus atrevits plans, alterna amb les altíssimes personalitats de la casa imperial. Es acusat el capità Kovac i aquest, en lloc de defensar-se de la falsa acusació que cau damunt d'ell, confessa ésser el mateix estafador que cerquen, no amb altre propòsit que el de te-

Ferenc Molnar

nir en aquell moment dues personalitats, comptant en aquest afer amb la protecció que ha pogut guanyar-se de la marquesa Eugènia. Valent-se d'aquest ardit, aconseguix d'Olimpia la confessió de l'amor que ella sentia pel capità, malgrat éser de condició social tant diferenta. Aquesta confessió li serveix per a tirar-li encara el dia que davant del príncep Felip, pare d'Olimpia, es justifica la vertadera i digna personalitat del capità Kovac.

Es això, en resum, la faula que es juga en l'obra de Molnar. Es una obra estructurada amb senzillesa i si bé no té remarcables situacions emotives que trasbalsin a l'espectador, està dialogada amb delicadesa i fa que s'escolti amb gust i que hom segueixi el seu curs amb interès, puix els personatges que la viuen, es mouen amb justesa i les escenes es resolen en un ambient de distinció, sobressortint unes vegades per la seva fina comicitat i altres pels petits tocs de sentimentalisme que l'autor empra amb una notable discreció.

Els senyors Riba i Rodelles, en la seva traducció, han encertat a conservar el segell característic que Molnar imprimeix a les seves comèdies i creiem que això és el millor elogi que podem fer de la seva labor.

En quan als intèrprets de «Olimpia», no estigueren pas tots a to de ço que calia esperar, puix mentre la Sra. Pujol i el Sr. Fornaguera es portaren admirablement, parlant i movent-se amb la distinció o adient als personatges que representaven, en canvi les senyores Illescas i Arquer en alguns moments no encertaren a identificar-se amb llurs papers i oblidaren el to de finor que escau en obres com la representada.

Els senyors Vinyalonga, Pujol i Serrat, ben encaixats.

La presentació digna i acurada i el públic que emplenava el teatre, aplaudí a cada final d'acte.

FLORENCI CORNET de J. Puig Pujades.

TEATRE EUTERPE, DE SABADELL

El passat dimarts, dia 15, el Teatre Euterpe es veié en extrem concorregut amb motiu de la tercera sessió del present curs, que estava confiada a la companyia del Teatre Català Romea, «Vila-Davi».

«Desitjada», la darrera producció de Josep Maria de Sagarra fou l'obra que es representà. L'expectació que regnava per conèixer aquest darrer èxit del teatre català contemporani era enorme, expectació que anà aparellada amb l'interès que el públic seguí pel desenrotllament del drama en el curs de la seva execució.

«Coloma», la mare dolorida i «Daniel» l'estudiant de capellà frustrat, foren encarnats per Maria Morera i Pere Ventayols, respectivament, amb molta justesa; Maria Vila, Pius Davi i Antoni Gimbernat donen vida a uns personatges convencionals que només un poema pot admetre; Emma Alonso, molt encaixada en una única escena en que hi pren part. Els altres, Joaquim Vinyes, Antoni Strens, Ramon Banyeras, Francesc Ferrandiz, Manuel Giménez Sales i Angela Guart, foren dignes col·laboradors d'aquesta selecta vetllada. Hi hagué aplaudiments per tothom a cada final d'acte, com també se'n feren mereixedors durant la representació, Maria Vila, Maria Morera i Pius Davi.

“LA ALIANÇA”, DEL POBLE NOU

Darrerament ha estat representada al teatre d'aquesta entitat l'obra de G. A. Màntua «La morena de Coll-Blanch». La interpretació de la mateixa, a càrrec d'una companyia de professionals encapçalada per l'autor, deixà satisfeta a la concurrència, la qual no escatimà els aplaudiments. Entre les actrius s'hi comptaven les senyores Lliteras, Cazorla i Antonia Mestres; entre els actors i ultra l'esmentat senyor Màntua, Cumelles, Molins, Perelló i Ginestet.

Informació de la setmana

CENTRE AUTONOMISTA DE DEPENDENTS

Avui dissabte, a les 10 en punt de la vetlla, es celebrarà la tercera sessió de Teatre Selecte amb l'estrena de l'obra en tres actes i en vers, de Jaume Rosquelles, «Encegament», per la Companyia d'Art Dramàtic Buxadós-Rovira, amb el següent repartiment: «Maria», Sra. Buxadós; «Sra. Antònia», Sra. Nugué; «Rosa», Sra. Prats; «Miquel», Sr. Riera; «Magí», Sr. Guàrdia; «Ton», Sr. Forga; «Blai», Sr. Sardà; «Metge», Sr. Biosca; «Mosso», Sr. Comas; «Un altre mosso», Sr. Ferrer.

Decorat nou de l'escenògraf Vicents Lluís.

El dia 10 de desembre tindrà lloc la quarta vetllada amb l'estrena de «Quant s'ha perdut la fe»,

Suggestions i comentaris

El Teatre Català i el poble

A l'hora d'estructurar la vida política de la Catalunya autònoma, caldrà pensar d'infondre un alè de vida al nostre dissortat teatre català.

Els treballadors — estament al qual pertany el que signa aquestes ratlles — no dubtem pas que la Generalitat, tal com quedarà constituïda, segons es despren del resultat de les darreres eleccions, s'ocuparà d'aquest problema, i ho farà amb el pensament posat més en els interessos permanents del poble, que en les petites conveniències d'empresaris, autors i comedians.

No sé si en altres parts del món passa igual; però puc dir sense por d'enganyar-me que a Catalunya una gran majoria d'obriers, entre els que vull comptar-hi als dependents, tenen una afició vertadera al teatre, a les belles arts i a la literatura en general. D'això no se n'han adonat encara les nostres eminències, i parlen de « crisi » amb planys que a nosaltres ens semblen d'un grotesc pujat.

Ací es produeix literatura i es fa teatre no més de cara a un públic inexistent, o molt reduït. Digueu sinó com és possible que un treballador pugui absorbir tota la literatura que normalment es llença al mercat i que de bona gana adquiriria si, amb tots els esforços, pot comprar amb prou feines un llibre o dos al mes — set o vuit pessetes — i a vegades, davant la incertitud d'adquirir un llibre millor o pitjor — car si el pressupost és migrat cal que l'administri amb encert — prefereix abstenir-se.

Això mateix passa amb el teatre. Els diumenges, per a assistir a una funció teatral, si no es disposa de tota la setmanada — no crec que se'ns pugui exigir tant en nom de cap interès — és gairebé impossible. De totes maneres resultarà car, i ens caldrà encara veure l'espectacle des d'un recó del públic, inconfortable sota tots els aspectes.

Es clar que això també ens passarà si ens decidim acudir-hi en dia feiner. Ens serà més fàcil trobar entrada, però la que està al nostre abast ens donarà dret no més a seure en uns bancs casernaris, des de on amb tots els esforços no arribarem a copsar la meitat de paraules dels actors i amb prou feines a distingir llurs gests.

Es ben sovint que amb les butaques buides ens hem trobat al « galliner » amb més de mitja entrada i se'ns ha acudit pensar: « Si els vertaders amadors del teatre català, som nosaltres, per què se'ns dona un teatre tan ingrat? »

Naturalment que l'empresari no pot tenir manies, però també és natural que pagui les conseqüències de la seva manca de tacte en saber satisfer les exigències, tant artístiques com econòmiques, de l'únic públic — ben nombrós per cert — que avui per avui pot donar escalf a la nostra escena. Cal, no més, que pugui posar la butxaca al nivell de llurs entusiasmes.

Aquestes veritats, dites planerament i tan bé com he sapigut conjuminar-les, crec que les hauria de tenir en compte el Consell de Cultura de la Generalitat quan tractés de subvencionar o protegir al teatre català.

Potser més que exigir a l'empresari que tingui una determinada orientació artística, o imposar-li tal o tal obra a canvi d'una forta remuneració, seria més convenient assegurar-li que per cada obra que donés al públic amb mereixements que s'ho valgüessin, tindria vuit, o deu, o dotze — o les que es poguessin asse dotze — o les que es poguessin assegurar — representacions, amb el teatre ple. I les pessetes que es destinin al foment de la nostra escena, podrien emprar-se en l'adquisició de seients a bon preu, que es distribuïrien entre els obrers i llurs famílies, exigint-los, és clar, les garanties d'una utilització adequada.

Es podrien formar agrupacions obreres d'amics del teatre. Les entitats que tenen companyia « amateur » podrien ajudar a aquesta tasca i per mitja d'una quota reduïda, els associats sabrien per endavant que veurien les obres millors del teatre català per les millors companyies.

No m'he trencat gaire el cap per pensar això. Tenim l'« Associació Obrera de Concerts », del benemèrit Pau Casals i aquella organització exemplar m'ha donat la idea. Com podriem els obrers delectar-nos amb l'art incomparable del gran mestre si no fos la seva Associació? I ens és concedit aquest privilegi sense cap minva per la seva alta personalitat.

Si hem escrit aquestes ratlles, és amb la illusió d'ésser escoltats. Tanta fé tenim en el futur Govern de Catalunya i en l'orientació socialment humana que creiem la informarà.

MIQUEL PAGES FAIOL.

TEATRE CATALA "AMATEUR"

FEDERACIO CATALANA DE SOCIETATS DE TEATRE "AMATEUR"

II CONCURS DE TEATRE CATALA AMATEUR

Les darreres companyies que han formalitzat la seva inscripció son «Agrupació Romea» de Sant Feliu de Guixols, dirigida per Benet Escribà Romaguera. Actuarà a Sant Feliu i representarà: «Un cop d'estat» de J. Pous i Pagès (imposada) i «La Reina del cor» d'Ignasi Iglésias (lliure elecció). Figura a la secció «A» i en el primer concurs obtingué el quart lloc.

«Orfeó Calellenc», de Calella. Està dirigida per Josep Pera Masó, actuarà a Calella i ha inscrit: «La morta» de Pompeu Crehuet (imposada) i el segon acte de «La llar apagada» d'Ignasi Iglésias (lliure elecció). Aquesta companyia representà en el concurs de l'any passat: «Els vells» i ho feu magistralment.

«Companyia Catalana d'Amateurs Pere Moix i Casals» de Barcelona. La dirigeix Francesc Grau i Banús, actuarà a la ciutat i representarà «La morta» de Pompeu Crehuet (imposada) i el tercer acte de «La corona d'espines» de Josep M.ª de Sagarra (lliure elecció). Aquest elenc obtingué en el primer concurs, el tercer premi.

«Estudi d'Art Dramàtica», de Molins de Rei. Actuarà a Barcelona, està dirigida per Josep Cariteu Millet i representarà: «La morta», de Pompeu Crehuet (im-

posada) i el segon acte de «Marçal Prior», de Josep M.ª de Sagarra (lliure elecció). Fou aquesta companyia la que obtingué el primer premi de la secció «A» en el primer concurs.

«Círcol Federal Democràtic Obrer», d'Olesa de Montserrat, dirigida per Joan Niubó Muntada. Actuarà a Olesa i representarà: «La morta», de Pompeu Crehuet (imposada) i «Reixes enfora», de Manuel Folch i Torres. Figura inscrita a la secció «B» i no participà en el primer concurs.

«Casal Català Republicà del Coll», de Barcelona. Està dirigida per Ricard Pons Pons actuarà a la ciutat i representarà «La morta», de Pompeu Crehuet (imposada) i «Un cop d'estat», de J. Pous i Pagès (lliure elecció). Es presenta a concurs en aquesta competició.

Hi ha moltes més companyies inscrites, els noms de les quals, els de llurs directors i les obres que representaran publicarem oportunament. Avui dissabte, dia 26, quedarà definitivament clausurada la inscripció al «II Concurs de Teatre Català Amateur».

Informació

BARCELONA

FOMENT AUTONOMISTA CATALA. — El quadre escènic Mossèn Cinto representà el diumenge passat «El crim de Vera Mirzeva». Andreu Guixer hi obtingué un èxit de direcció i d'interpretació, i el seu treball fou eficaçment secundat pels altres intèrprets, dels quals destacaren especialment els senyors Permanyer, Mingo i Enric.

Per a demà anuncien la comèdia en tres actes de J. I. Guizard «El Vistaire», i per al dia 4 de desembre «El Fogueral», dirigida pel seu autor, Ambrosi Carrión.

TEATRE PARTHENON. — L'elenc artístic de la Banca Marsans donarà avui, dissabte, en aquest teatre, una representació del drama «El misteriós Jimmiv Samson». Acabarà la funció amb una peça en un acte.

PENYA NEVOTS. — Avui dissabte, a les 10 de la vetlla, inaugura la temporada de 1932-33 en el seu nou local, carrer de la Lluna, número 14, segon, amb la representació d'«Els Tremendos», de J. Asmarats i «Els grills de les cebes», de Roig i Millà, prenent-hi part la senyoreta H. Morro i els senyors J. Martín, M. Samper, E. Montero, J. Rovira, F. Samper, E. Masdeu, J. Aguilà i F. Cubells.

TERTULIA TEYS. — El vinent diumenge, dia 4, l'elenc que dirigeix Miquel Sabater representarà «Tardania», comèdia de Josep Pous i Pagès.

JOVENTUT MORAL BARCELONINA. — Apart d'una vetllada selectíssima en la que es prengueren notables elements, s'estrena la comèdia de Josep M.ª Lluís «La pandilla de Pedralbes o un galan de poques taules», que fou molt celebrada pel seu argument, essent cridat al final l'autor. En l'execució es distingiren la Sra. Melero i senyoreta Seguí, i els senyors Esplugas, Espona, Roig, Alucha, Abelló i Sanchez.

El públic sortí satisfet de la festa.

PENYA IGNASI IGLESIAS. — Per inauguració de la Penya, i amb un ple a vessar, es posà en escena «El full de paper» de Pere A. Torres i el diàleg «Boirina de sol».

En la interpretació es lluien les senyoretas Comes i Argelaguet i els senyors Rovira, Masdeu, Soler, Esteve, Mates i Grabulosa. En el diàleg feren les delícies del auditori, la senyoreta Terrés i el jove Pla.

CENTRE MORAL RECREATIVU. — L'elenc «Vida Nova» posà en escena «Els moneders falsos» de Manubens i el sainet «El curandero del barri» amb una interpretació excel·lent. Els joves Serra, Noguera, Altabó, Bavés, Font, García, foren aplaudidíssims. En estudi «Com les olives» d'en Pere Boquet de Recasens i «Riuada d'or» d'Emili Graells Castells, amb decorat nou.

HOLLYWOOD CINEMA. — (Carrer Independència). — L'obra «El galliner», traduïda per A. Peyroc, assolí una bona interpretació, per part del director Martí Colléll

veient-se ben secundat per les senyoretas Pepeta Boix, Joana Boix, Palmira Figuerola, Enriqueta Baró i Josefina Juncosa i els senyors Fuentes, Roman (M. i J.) i Martínez.

AGRUPACIO MUSICAL MONT-SERRAT. — Carrer Igualtat, 222. — Demà diumenge, a les 4 de la tarda, l'elenc dramàtic de l'Agrupació, que dirigeix Jaume Albert, opsarà en escena l'obra «Del mateix fang», traducció catalana d'«Amichatis», prenent part en la representació les senyoretas Teresa Serradell, germanes Moreno i Rosa Català, els senyors A. Rivero, Jaume Albert, D. Groset, R. Xalmet, R. Rivero, A. Pallarés, F. Ferrer, Marieges, Vila i Gener (fill).

GRACIA

ORFEO GRACIENC. — La companyia dramàtica que amb èxit actua en aquest teatre, sots la direcció d'Enric Gimenez i amb la col·laboració de Rosalia Rovira, segueix la temporada teatral, afavorida pel nombros públic que omplena cada festa la sala, la qual no es d'estranyar, puix les obres són escollides i posades amb cura.

El diumenge passat, dia 20, representaren la comèdia en quatre actes de Josep Morató «El començar de les coses» que fou molt celebrada tan pel seguit de situacions còmiques que conté com per l'excel·lent execució que li donaren els intèrprets.

Pel dia 27 anuncien «Com les fulles».

AVINYÓ

En el teatre del café de J. Herms, els aficionats de la Secció de «Palestra» de Balsareny, interpretaren «Els Fills», de J. Millàs-Raurell i com a final un sàinet còmic.

Els actors foren molt aplaudits per la bona interpretació que donaren a les obres representades.

—La companyia local d'aficionats «Penya Bon Humor», ha començat a assajar la comèdia dramàtica «La mort civil», per a representar-la durant les vinents festes de Nadal.

BADALONA

Demà, diumenge, tindrà lloc a l'Assil Roca i Pi una festa organitzada per la Secció de Caritat de la Congregació Mariana de l'Assumpció de la Verge i de Sant Lluís Gonzaga. Es representaran les peces còmiques «La cua del diable», «Em-

bolics» i «Per no entendre el castellà». S'estrenarà, a més, el monòleg en vers, titulat «Posició variable». L'entrada serà pública.

BERGA

ACCIO POPULAR. — La secció dramàtica d'aquesta entitat representà davant 'un públic nombrosísim l'obra policiaca «Jimmy Samson», i el sàinet «La nit de Tots Sants».

AGRUPACIO ARTISTICA «CEL BLAU». — Al teatre de la Societat «Tir Nacional», l'esmentada agrupació posà en escena l'obra de l'autor bergadà A. Florejacs «El presidiari i el llop», la qual mereixé l'aprovació unànim del públic.

GRANOLLERS

ORFEO GRANOLLERÍ. — El passat diumenge, dia 20, l'Esbart Artístic amb la cooperació de la triple solista de l'Orfeó Granollerí, senyoreta Concepció Badillo, dedicà una vetllada Teatral-Literàrio-Musical a benefici de l'excomponent de l'Esbart, Josep Barbany.

Foren recitats els monòlegs «Un desmemoriat», d'Apel·les Mestres, pel senyor Salvador Mitjà; «Pobre Peret!», de Lluís Millà, pel jove Ferran Salamero i «Un malalt», d'Apel·les Mestres, pel jove Pere Molins.

Diversos components de l'Esbart Artístic, llegiren i recitaren escollides poesies.

La triple solista de l'«Orfeó Granollerí» donà un concert d'escollides composicions, cantant «La filadora» d'Apel·les Mestres; «Rosa de bardissa», Schubert; «La ginesta», Pujol; «Cèlebre Minuet», Escaudé; «La Puput» i «Virondon», d'Apel·les Mestres.

Tots els executants, així com el mestre-director de l'«Orfeó», senyor M. Bataller Lloach, que acompanyava la senyoreta Badillo, foren aplaudits.

HOSTALRIC

TEATRE PRÆTORIUM. — El diumenge, dia 20, la Companyia «Ideal Art», que dirigeix Tomàs Ribas i de la que forma part l'actriu Eduvigis Tarròs, va estrenar el drama «La Pubilla Marta», original del director Sr. Ribas, la qual fou molt ben interpretada per les senyores Tarròs (Eduvigis i Rosa), i els senyors Tomàs Ribas, Salvador Torrents, Josep Reniu, Ferran Coromines, Antoni Mora i Josep Francisco.

L'esmentat elenc té en estudi les obres: «El Cant dels Segadors»

«L'Aventurer», «El Preceptor», «Solitud», «Renunciament» i «La veritable dona».

IGUALADA

Darrerament la secció del teatre «Ateneu» posà en escena, amb força propietat la comèdia «Cura de moro», qual execució fou molt aplaudida.

Seguidament es posà en escena l'obra patriòtica «La Falç», de qual interpretació no podem repetir el que altres vegades havem dit d'aquesta estudiantosa secció teatral. Amb tot plau-nos esmentar als senyors Ros, Redón i Cases en primer lloc, i després els senyors Gleyal, Mòncunill i L. Morera. El paper del protagonista no enquadrava prou bé en el temperament del senyor Ventura que l'interpretà.

Esperem veure'ls de nou.

JORBA

El aficionats del «Centre Jorbenc» es proposen d'incrementar les representacions teatrals, la primera de les quals tindrà lloc demà, dia 27, amb el drama en tres actes, «El misteri del bosc».

LLAVERIA

El diumenge tingué lloc una funció teatral a càrrec de la companyia d'aficionats que dirigeix Josep Bargalló, posant en escena a més d'una obra castellana, el sàinet «Festa Major» i els monòlegs «Buscant xicota» i «Pau, Pi i Pinyó». Foren molt aplaudits els intèrprets senyoretas Rosa Vaqué, Teresa Sancha, Josefina Bargalló i els senyors Joan Bargalló, Rossendo Margalef, Ramón Domenech, Josep i Francesc Carreté.

MATARO

CERCLE CATOLIC. — Els estudiosos amateurs d'aquesta casa, posaren en escena, el darrer diumenge, l'obra de costums socials «Arran l'abim», la qual fou representada amb tota cura i molt ben interpretada.

SANT ADRIA DEL BESOS

CASAL FAMILIAR. — Demà diumenge, a la nit, la companyia d'aficionats que dirigeix Antoni Pirelló celebrarà una escollida vetllada teatral, en la que el senyor Pirelló estrenarà el monòleg «La darrera jornada d'un pobre vellet», original d'Enric Antó Ferrer.

SANT ESTEVE D'ORDAL

L'elenc dit «Agrupació Artística d'Ordal» començarà aviat una tanda de representacions dramàtiques que amb seguretat assoliran un bon èxit.

SANTA COLOMA DE FARNES

SINDICAT AGRICOLA. — Ha représ les seves tasques l'elenc que fa anys que actua en aquesta entitat. S'inaugurà la temporada amb la representació de «La mare», de Santiago Rossinyol, amb un bon èxit de conjunt. Hi assistí una gran gentada que va aplaudir la labor dels executants.

SARDANYOLA

FOMENT AGRICOLA. — L'elenc dramàtic que dirigeix Frederic Puig representà dies enrera les sarsueles «El senyor Palaudàries» i «El somni de l'Innocència», les quals obtingueren una interpretació acuradíssima. Frederic Puig es mostrà en ambdues obres com un tenor còmic de gran mèrit a l'ensens que com a expert director. El públic premià la tasca dels aficionats amb llargues salves d'aplaudiments.

SENTFORES

Amb motiu de la festa major l'agrupació «Art Català», de dit poble, representà la comèdia «Don Gonçal o l'orgull del gec». Fou interpretada per les actrius Pepeta Boix, Maria Vila i Carme Barri i els senyors Llobet (Ll. I. i A.) Gallart, Costa, Mundet i Morera. Acabada la representació, l'actor i tenor fill de Sentfores, Antoni Llobet, sots la direcció del mestre Miquel Moncalp donà un bell recital d'escollides composicions.

Fou molt aplaudit, com ho havia estat la interpretació de la comèdia. En conjunt, resultà una bona vetllada.

SOLSONA

La secció dramàtica d'«Acció Popular», ha representat amb molt bon èxit el drama «Amor de mare».

VIG

ORFEO VIGATA. — Ha debutat en el teatre d'aquest Orfeó l'excel·lent Companyia Subirana, que representà «El cor del poble», d'Ignasi Iglésias.

Hi prengueren part la primera actriu Antonia Riera, i els senyors Subirana, Casanovas, Coma, Berenguer i Martí. L'obra fou representada magistralment pels elements indicats, aplaudint als intèrprets a cada final d'acte i repetides vegades al final de l'obra. Acabà la vetllada amb la comèdia «Qui no té vergonya».

BUENOS AIRES
(República Argentina)

La Secció d'Art Escènic del Casal Català aconpleix una tasca digna de tot elogi.

Va començar la temporada d'enguany amb obres dels nostres autors cabdals: Guimerà, Iglésias, Rossinyol, i ha continuat després donant produccions d'altres autors eminents com Adrià Gual i Puig i Ferràter.

Desprè de «La corona d'espines», de Josep M.ª de Sagarra, han representat «Un pare de família», de Carles Soldevila i anuncien l'estrena d'«Anna Maria», primera obra en català de Bartomeu Soler que tant d'èxit va obtenir en estrenar-se la darrera temporada al Teatre Romea, de Barcelona.

L'obra «Un pare de família», de Carles Soldevila, va trobar una interpretació notable. Es destacà en primer lloc el senyor Sagalà en el protagonista i es feren aplaudir les senyores Seres, Santos i Arinyo, especialment la primera, les senyorettes Santolària i Moreno, com també els senyors Company i Lleonart.

—El dissabte dia 5 d'aquest mes, degué tenir lloc una funció a honor de la senyora Isabel Santos, l'excel·lent actriu que amb tant d'entusiasme coopera a l'actuació de la Secció d'Art Escènic del Casal Català. Estava anunciada per a dit acte, la representació de la comèdia «La dona neta», de Prudenci Bertrana.

IMPORTANT

Per tal de facilitar o completar la nostra informació del moviment teatral de Catalunya, prequem a les societats i grups "amateurs" de teatre català, que s'apressin a donar-nos nota de llur adreça, com també que ens trametin amb anticipació els programes de les representacions que tinguin preparades.

Noticiari

El Consistori dels Jocs Florals de Barcelona ha convocat els de l'any 1933, LXXV de la seva restauració.

A més dels premis de consuetud i altres d'extraordinaris, serà atorgat el Premi Fuster a l'autor de la millor obra dramàtica escrita en llengua catalana i publicada o estrenada dintre dels sis anys darrers i el Premi Francesc Cambó, a la millor obra dramàtica, inèdita o publicada des de la festa d'aquest any, d'assumpte o argument d'història de Catalunya anterior al segle XIX.

Són mantenedors els senyors Raimond d'Abadal, Caterina Albert (Victor Català), Francesc Matheu, Joaquim Ruyra, Jaume Bofill i Mates, Eduard Marquina i Miquel Ferrà.

***

Cada diumenge, a la tarda, el graciós i notabilíssim titellaire senyor Dido dona representacions de Teatre de Putxinellis a la sala gran del Circol Artístic de Sant Lluç (carrer Montsió, 3 his).

L'espectacle, que mai mor, dels titelles troba en el senyor Dido una novetat, o sigui la de que els personatges parlen amb veus naturals, sense aquella clàssica llengüeta que si bé era característica dels putxinellis, feia que no s'entengués res del que deien els ninots.

Correspondencia

A. M. M. (Sant Martí). — De molt bon grat. — Pau Rojas. Us estimariem ens comuniqués la vostra adreça. — Ll. C. Molt atinades les vostres observacions. Ja en parlarem. — M. R. R. Es publica. — J. M.ª S. i J. Teniu raó; però massa insistència semblaria ensenyament. Aixó no vol dir que si convé no ho publiquem. — F. S. (Granollers). D'acord i molt agraiats. Aviat us enviarem el carnet que estem confeccionant.

Imp. Ràpides Valls, Tàpies, 4